

Tillgänglig lärmiljö – bredda basen för alla barn och elever

Atvexa 21 april 2021

Syfte

Att ni ska få övergripande information om vad tillgängliga lärmiljöer kan vara och hur ni kan undersöka, diskutera och förändra lärmiljön på er förskola och skola.

Frågor att ta med sig?

- Vad betyder tillgänglig lärmiljö för dig?
- Hur kan ni i planering skapa en undervisning där alla barn och elever får känna motivation, intresse och får möjlighet att lära?
- Hur kan ni skapa tillgängliga lärmiljöer i er verksamhet?
- Hur kan du använda fyrfältaren i din verksamhet?

Läroplan

Förskola

- Utbildningen ska bidra till att barnen utvecklar en förståelse för sig själva och sin omvärld.
- Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för förskolans undervisning.

Skola

- Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling.
- Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet.

Kvalitetsgranskningar

Utveckla och etablera arbetssätt kring anpassningar är fortfarande i ett uppbyggnadsskede

Många förskolor och skolor har inte identifierat vilka behov barnen och eleverna verkligen har

Varierande kvalitet i att bedöma och analysera och pedagoger upplever att de saknar kompetens

Verksamheterna följer sällan upp effekten av anpassningarna.

Framgångsfaktorer

- Samarbete
- Gemensam angelägenhet
- Ta hjälp av kollegor
- Elevhälsan/Barnhälsa
- Rektor

Reflektion – Tillgänglig lärmiljö

- Hur tänker du kring tillgängliga lärmiljöer? Vad innebär det för dig?
- Vad är första intrycket tror du när barnet/eleven kommer in i er förskola eller skolan?

Tillgänglig lärmiljö

Tillgänglighet är ett begrepp som används för att beskriva vad som krävs för att personer oavsett funktionsförmåga ska kunna delta på lika villkor som andra.

Alla barn och elever ska få tillgång till och möjlighet att ta del av lärande och gemenskap i hela lärmiljön

Vad innebär en tillgänglig lärmiljö?

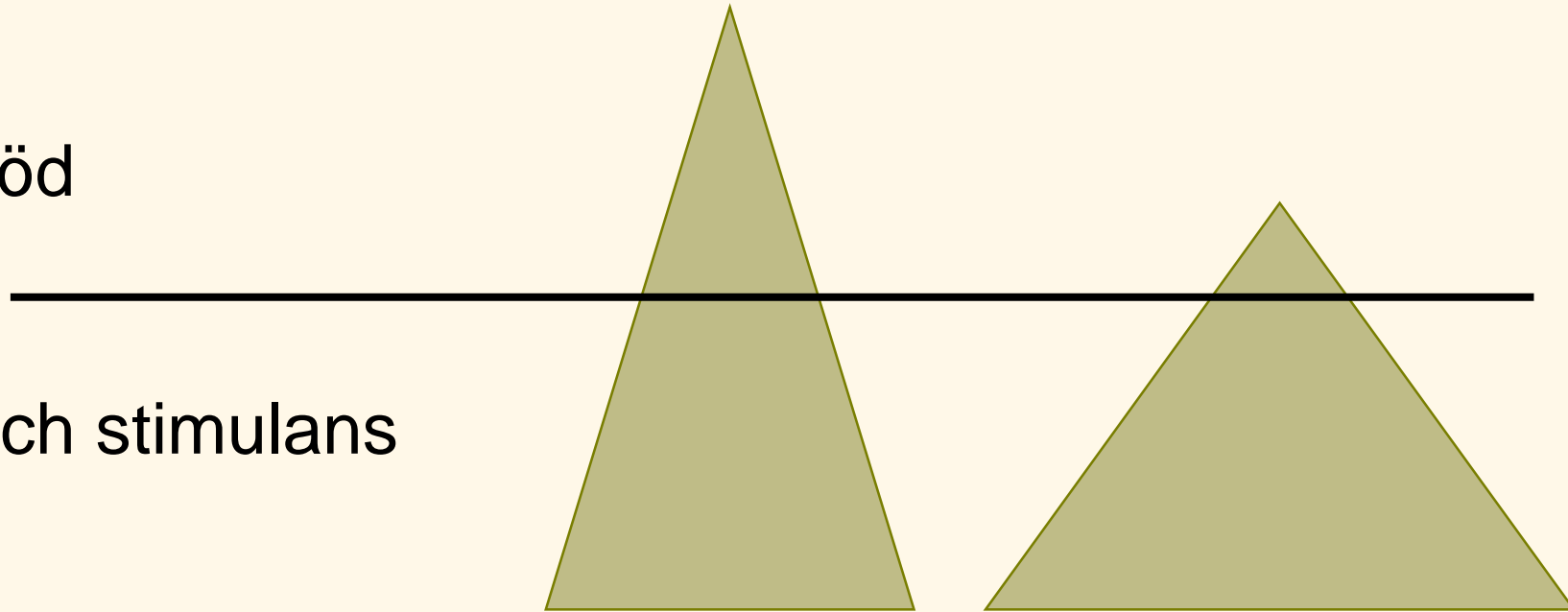
- Verksamheterna behöver därför öka sin kunskap om förutsättningar för lärande kopplat till den pedagogiska-, sociala- och fysiska miljön.
- Att arbeta för att främja en tillgänglig lärmiljö innebär att verksamheten identifierar och undanröjer hinder och genom aktiva åtgärder utvecklar och förbättrar lärmiljön, med fokus på omgivningsfaktorer

Vinster med en tillgänglig lärmiljö

Särskilt stöd

Ledning och stimulans

Vinsten med tillgänglig utbildning

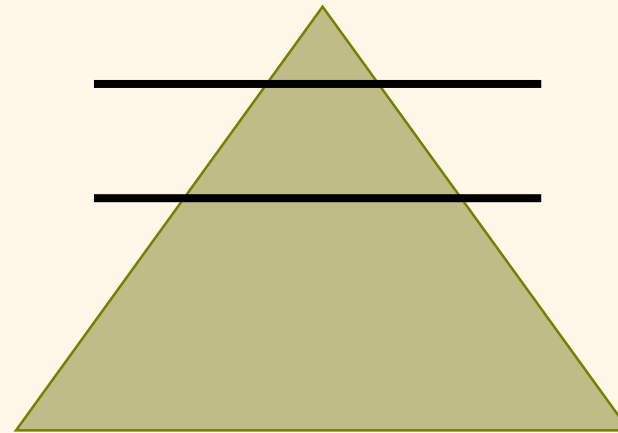
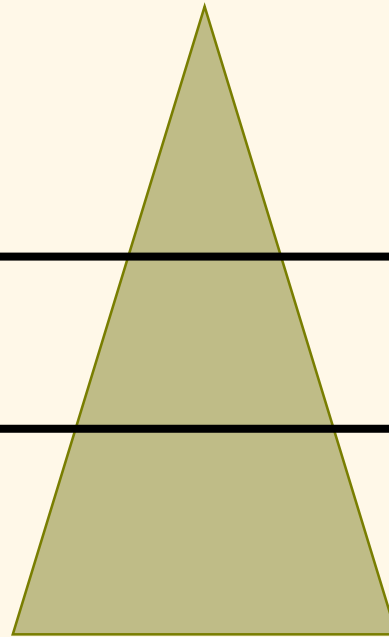
Särskilt stöd

Extra anpassningar

Ledning och stimulans

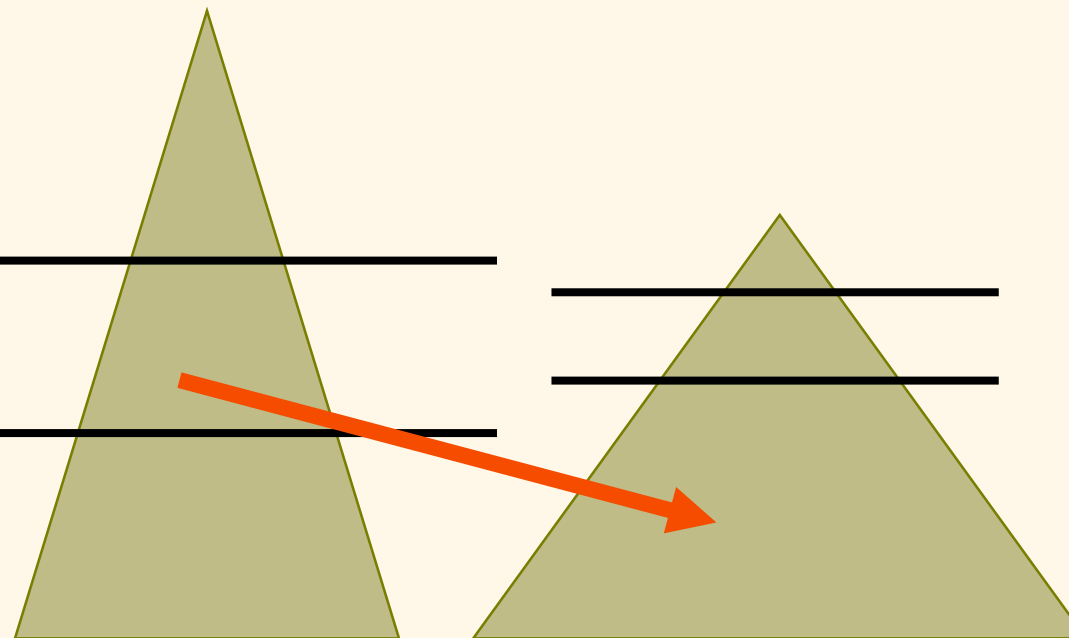

Förflyttning – ”Bredda basen”

Särskilt stöd

Extra anpassningar

Ledning och stimulans

Ledning och stimulans – bredda basen

Hur **leder** och **stimulerar** jag? – ledning och stimulans

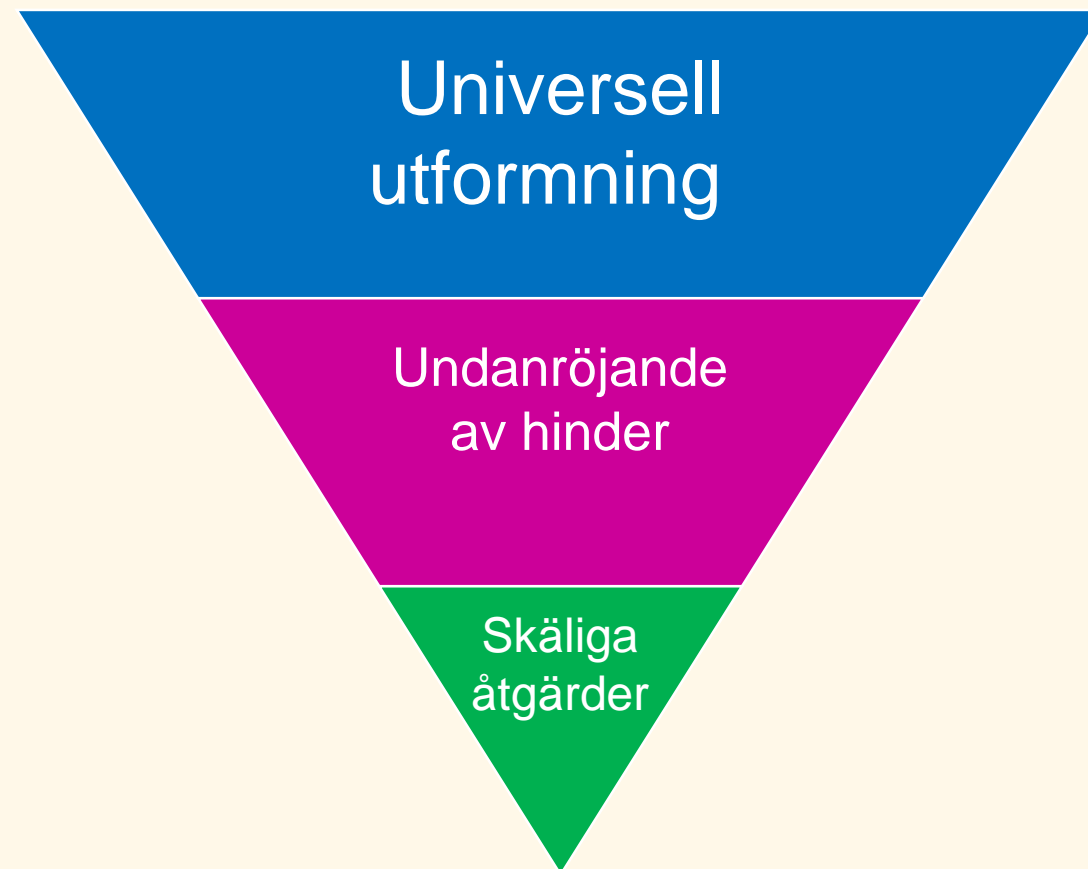
- Jag måste veta något om barnet/eleven, behov, intresse, erfarenhet för att kunna leda och stimulera
- Om den ledning och stimulans inte räcker så behövs mer ledning och stimulans och då behöver jag veta mera om barnets/elevens behov för att kunna ge mera specifikt ledning och stimulans
- Om mer ledning och stimulans inte räcker och man har provat och ändrat olika insatser och det framkommer att ett barn/elev är i behov av särskilt stöd, ska rektor se till att barnet/eleven ges sådant stöd

Var kommer begreppet tillgänglig lärmiljö ifrån?

FN-konventioner om tillgänglighet

1. Universell utformning som utgångspunkt
2. Ta bort de hinder som finns
3. Skäliga åtgärder för de individer som behöver det

Tillgänglighet

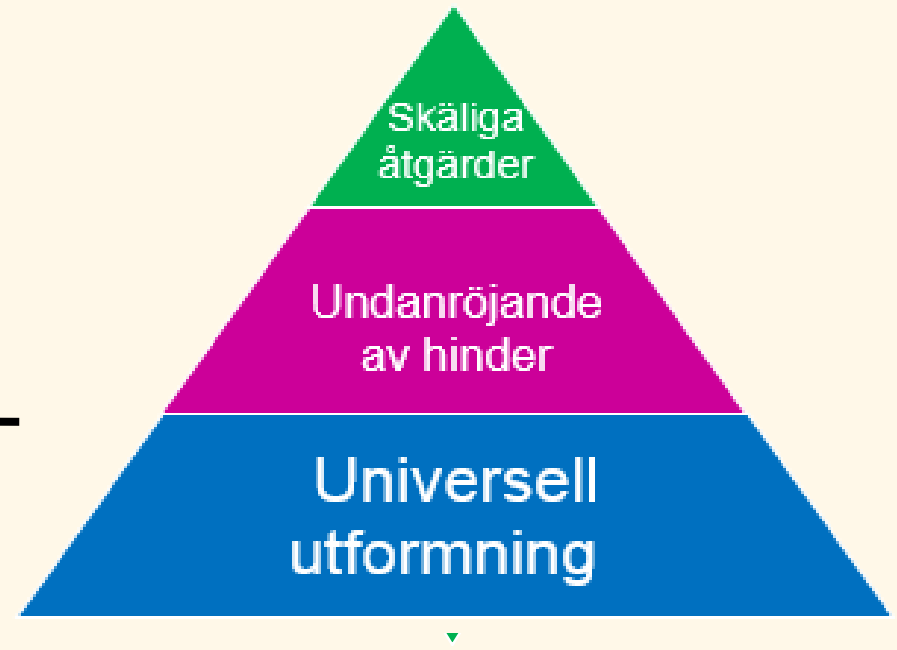
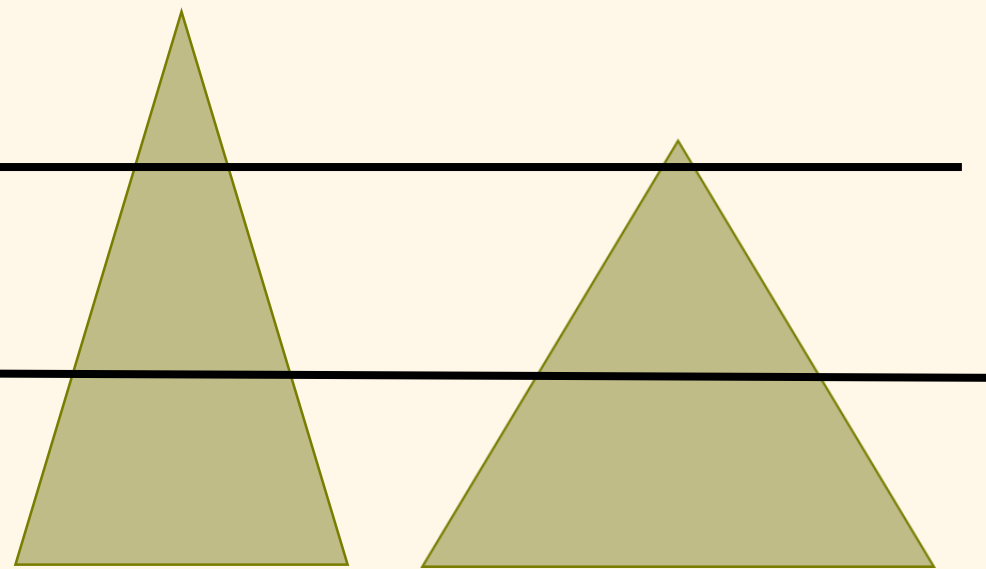
SPSM

FN- konvention

Särskilt stöd

Extra anpassningar

Ledning och stimulans

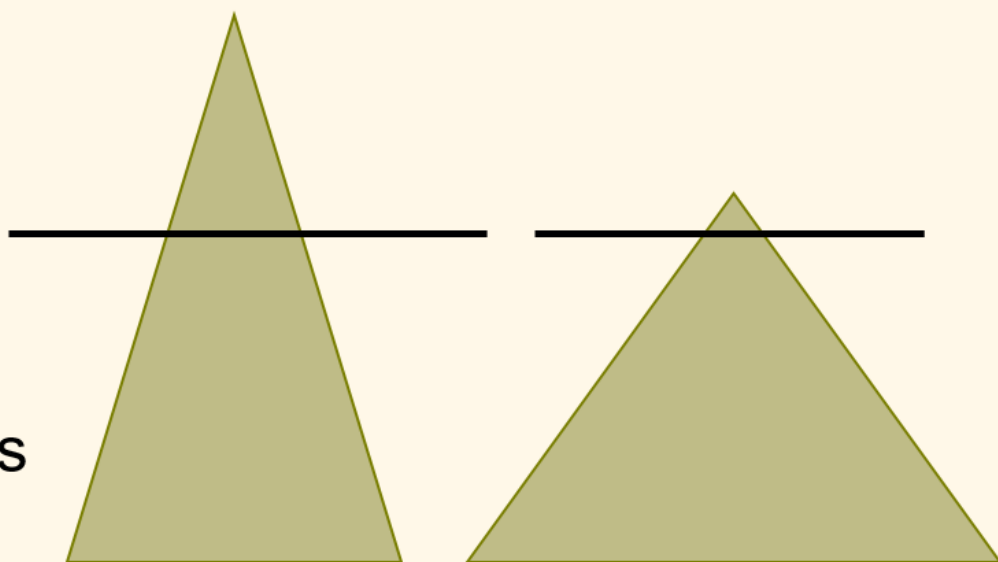

SPSM

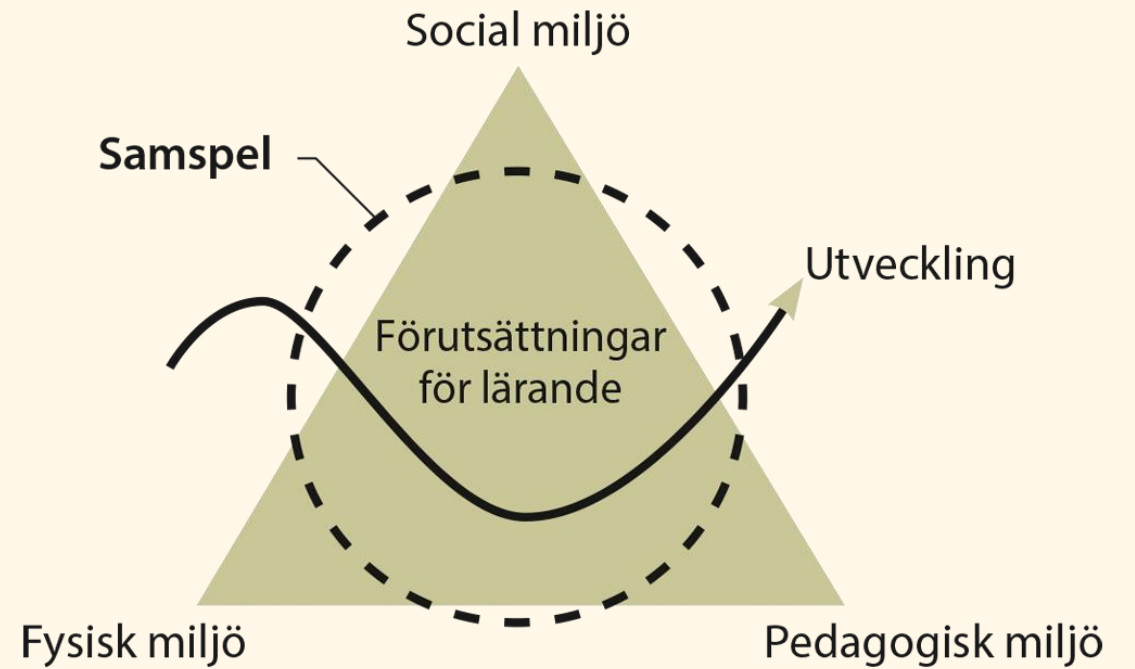
FN- konvention

Särskilt stöd

Ledning och stimulans

Värderingsverktyg för tillgänglig utbildning

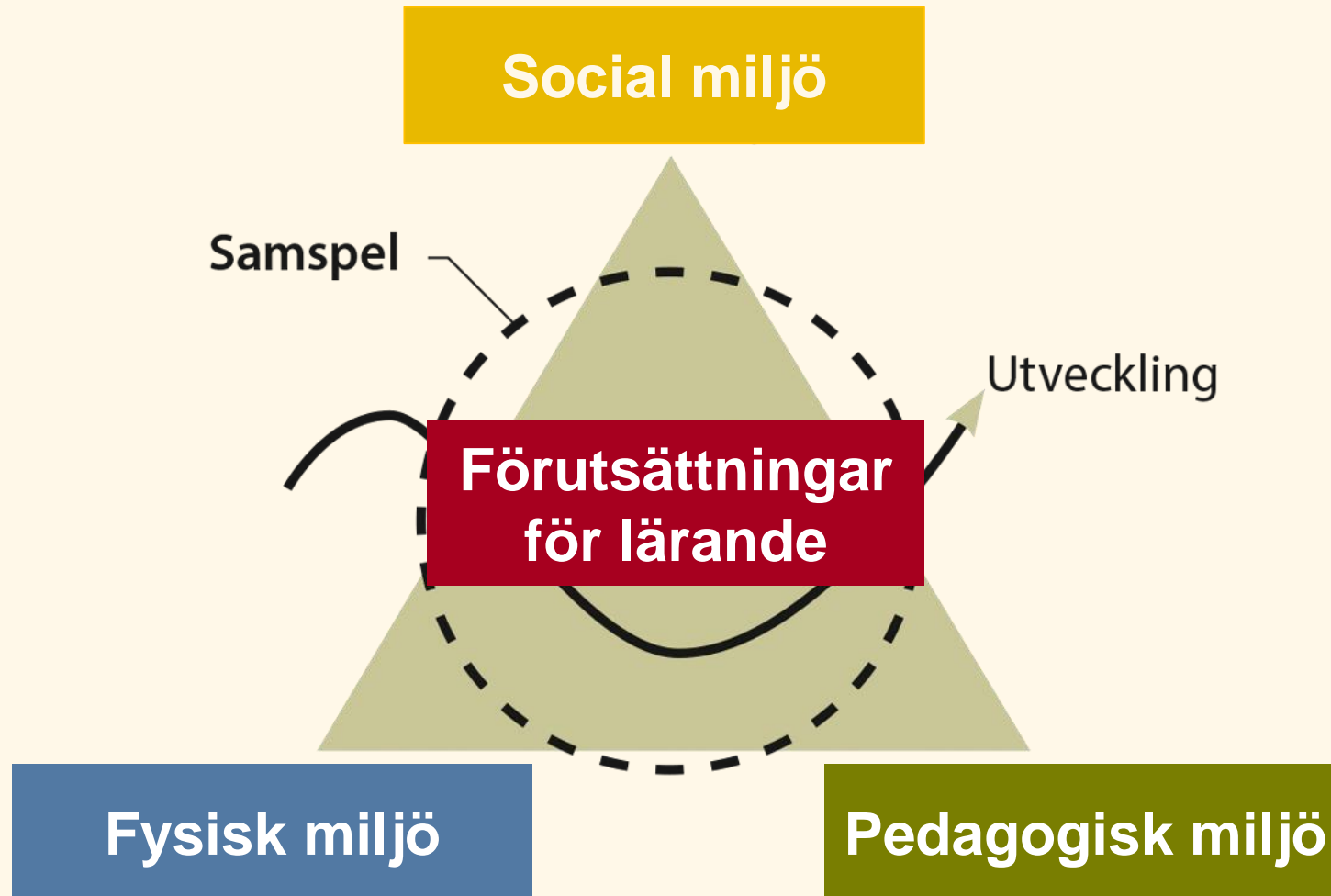

Värderingsverktyget utgår ifrån globala och nationella styrdokument

- FN:s konvention om barnets rättigheter
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Skollagen
- Läroplanerna
- Arbetsmiljölagen
- Plan- och bygglagen
- Diskrimineringslagen
- Funktionshinderspolitiken

Tillgänglighetsmodellen

Förutsättning för lärande

- Rätten till lärande och trygghet
- Delaktighet
- Hälsa och lärande
- Språk och kommunikation
- Meningsskapande och motivation
- Kroppen i lärandet

Social miljö

- Gemenskap
- Begripligt sammanhang
- Planerade aktiviteter utanför förskole- och skolområdet
- Samverkan med hemmet
- Normkritik och attityder

Pedagogisk miljö

m

- Pedagogiska strategier och stödstrukturer
- Arbetslag
- Olika sätt att lära
- Lärverktyg
- Digitalt lärande
- Hjälpmiddel

Fysisk miljö

- Rum för lärande
- Ljudmiljö
- Visuell miljö
- Luftmiljö
- Utemiljö

Dilemman - Vilken lärmiljö inspirerar dig?

Exempel – Tillgänglig lärmiljö

Fundera på

- En plats med 4 rutor för **fysisk- pedagogisk-, social-** lärmiljö och **förutsättning för lärande**
- Lägg en bunt med röda och gröna postitlappar, där ni kan skriva hinder på en röd lapp och lösningar och förbättringar på en grön lapp
- Skriv in en punkt på dagordningen till APT eller arbetslagsträffar för diskussion

Förutsättning för lärande

+
+
+
-
-

Kartläggning av lärmiljön

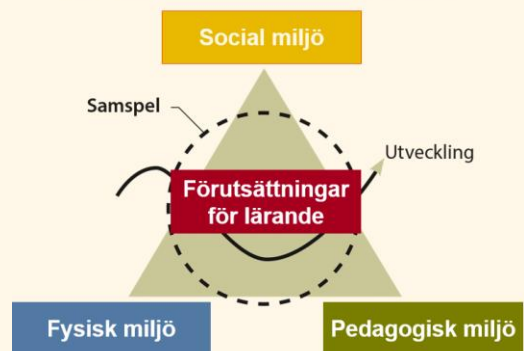
Social miljö

+
+
+
-
-

Fysisk miljö

+
+
+
-
-

Tillgänglighetsmodellen

Pedagogisk miljö

+
+
+
-
-

Förutsättning för lärande

- *
- *
- *
- *

Insatser

Social miljö

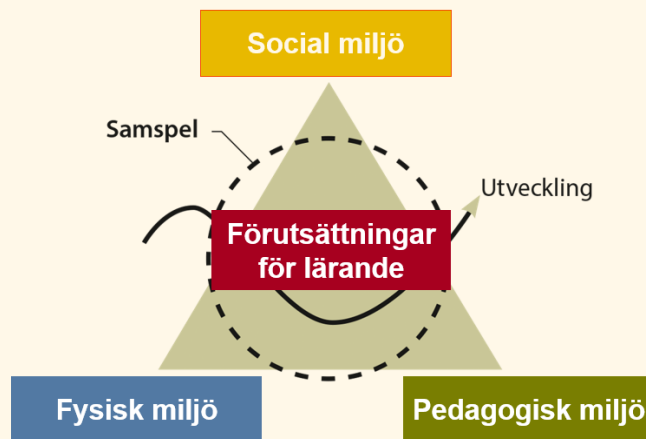
- *
- *
- *
- *

Fysisk miljö

- *
- *
- *
- *

Pedagogisk miljö

- *
- *
- *
- *

Organisationsnivå

- Kompetensutbildning

Gruppnivå

- Bildstöd

Individnivå

- Bildstöd vid instruktioner

- + Nära samtal
- + Förmedlar sin vilja
- Språkförståelse

Barnens behov
Charlie

- + Tydliga regellekar
- + Samarbetet med hemmet
- Fria och spontana lekar

Tillgänglighetsmodellen

- + Utomhuslekar
- + Delta i mindre grupper
- Övergångar

- + Högläsning med bilder
- + Förförståelse
- Förstå instruktioner i flera led

- Språkförståelse

- Bildstöd
- Kompetensutbildning i AKK

- Övergångar

- Färgmarkering
- Strukturerat och markerat material

Förskolans insatser
Charlie

Tillgänglighetsmodellen

- Fria och spontana lekar

- Turtagning, spela spel
- Lekgrupp

- Förstå instruktioner i flera led

- Bildstöd vid instruktioner
- Förberedelse inför nya moment

Organisationsnivå

Kompetensutbildning i AKK

Gruppnivå

- Bildstöd
- Lekgrupper
- Färgmarkering
- Strukturerat och markerat material
- Förförståelse inför nya moment

Individnivå

- Bildstöd vid instruktioner

Tillgänglighetsmodellen

- + Enskilda samtal
- + Delaktighet
- Språkförståelse

Klassens behov

- + Konkreta lekar
- + Samarbetet med hemmet
- Socialt samspel

Tillgänglighetsmodellen

- + Tydliga rena ytor i rummen
- + Tillgång till grupprum
- Ljudmiljön

- + Läsförståelse med bilder
- + Förförståelse
- Förstå muntliga instruktioner

- Språkförståelse

- Bildstöd
- Kompetensutbildning i AKK

- Ljudmiljön

- Ljudsanera
- Ljudmedvetenhet

Klassens insatser

Tillgänglighetsmodellen

- Socialt samspel

- Uppgifter i lekform
- Förförståelse inför abstrakta lekar

- Förstå muntliga instruktioner

- Bildstöd vid instruktioner
- Förförståelse inför nya moment

Organisationsnivå

Gruppnivå

Individnivå

Handledning

Använd Handledningen:

- Förutsättningar för lärande s 28-47
- Social miljö s 47-57
- Pedagogisk miljö 58-70
- Fysisk miljö s 71-88

Kartläggning av hur tillgänglig förskolans/skolans.....

Förutsättning för lärande

+
+
+
-
-

Fysisk miljö

+
+
+
-
-

Social miljö

+
+
+
-
-

Pedagogisk miljö

+
+
+
-
-

Förutsättning för lärande

+
+
+
-
-

Kartläggning av

- lärmiljön
- klass, avdelning
- barn eller elev

Social miljö

+
+
+
-
-

Fysisk miljö

+
+
+
-
-

Pedagogisk miljö

+
+
+
-
-

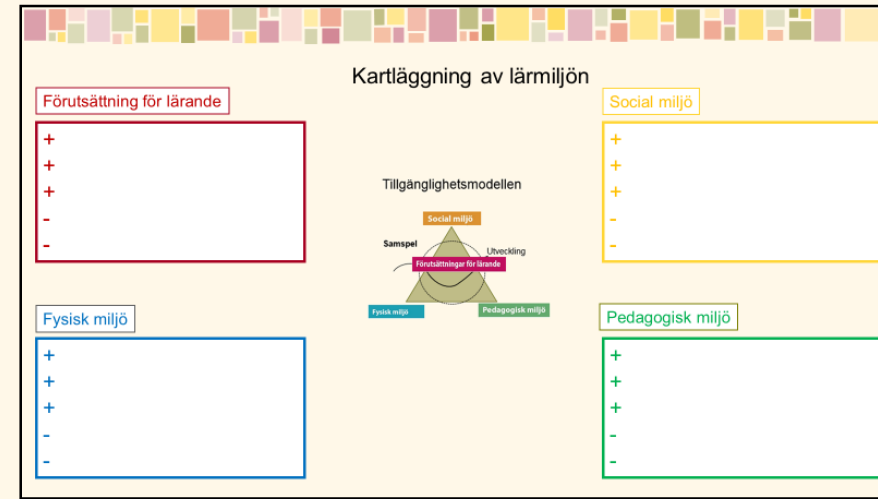
Tillgänglighetsmodellen

Arbetet med fyrfältaren kan bidra till -

Framgångsfaktorer

- Samarbete
- Gemensam angelägenhet
- Ta hjälp av kollegor
- Elevhälsan/Barnhälsa
- Rektor

Analysen

Förstod barnet/eleven målet med undervisningen?

Gav undervisningen förutsättningar att utveckla förmågan...

Upplevde barnet/eleven lust och fantasi?

Fungerade anpassningarna?

Vad säger **barnet och eleven**?

Arbetslaget? Stödfunktioner? Vårdnadshavare?

Framgångsfaktorer

- Synvända
- Gemensamma begrepp och samsyn
- Förändringar i lärmiljöerna och personalens förhållningssätt
- Specialpedagogens roll tydligare
- Ökad delaktighet och trygghet

Hur får man barnen och eleverna delaktiga?

DATE lärmaterial

Ledord

- Tillgänglighet
- Lärmiljöer
- Likabehandling
- Normmedvetenhet

Arbeta vidare med att tillgängliggöra sin lärmiljö

En film med syftet att tillsammans praktiskt och systematiskt utveckla förskolans tillgängliga lärmiljöer. Genom att ni tillsammans ser en film med ett antal praktiska övningar där ni undersöker, diskuterar och förändrar lärmiljön på er förskola.

Förfrågan om stöd

<https://www3.spsm.se/Application/ApplicationData.aspx?typeld=af8ebe0d-41d6-4567-8dc9-45bc31fec215>

Tillgänglig lärmiljö –
bredda basen i
förskolan

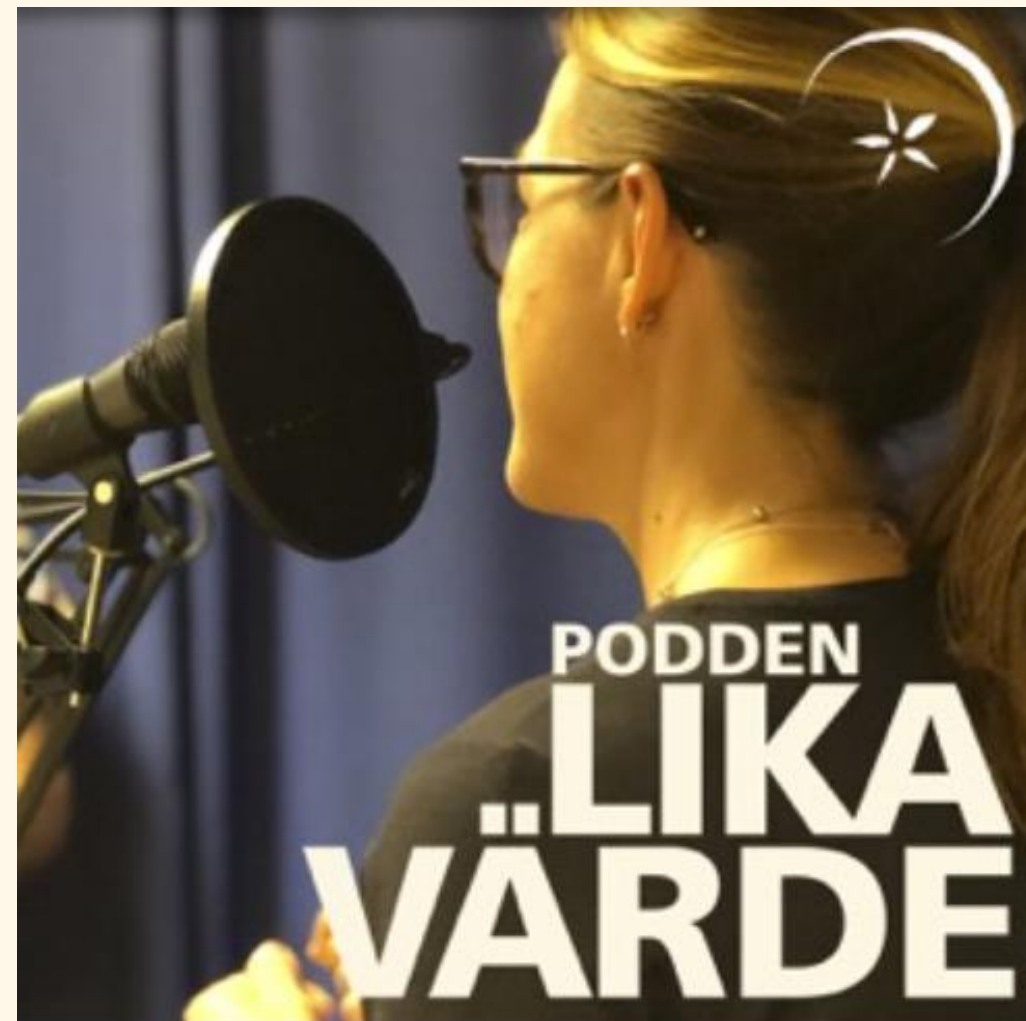
2021

Podden Lika värde

Lika värde” med över 30 avsnitt och även om de inte specifikt riktar sig mot förskola, så är de väldigt berikande och kan ge mycket inspiration kring olika frågor.

<https://poddtoppen.se/podcast/1462628170/podden-likavarde-en-podd-fran-specialpedagogiska-skolmyndigheten>

Frågor att ta med sig till eftermiddagen?

- Vad betyder tillgänglig lärmiljö för dig?
- Hur kan ni i planering skapa en undervisning där alla barn och elever får känna motivation, intresse och får möjlighet att lära?
- Hur kan ni skapa tillgängliga lärmiljöer i er verksamhet?
- Hur kan du använda fyrfältaren i din verksamhet?

Tack för oss!

Gunilla Fällman

gunilla.fallman@spsm.se

010- 473 55 93

Åsa Larsson

asa.larsson@spsm.se

010 – 473 54 57

Lina Sandström

lina.sandstrom@spsm.se

010 – 473 56 42

